

IFLA EUROPE
INTERNATIONAL FEDERATION
OF LANDSCAPE ARCHITECTS

MAASTIK KUI JÄLJED MAAL

Inimkond on ikka põiminud maastikusse kustumatuid mustreid. Jäljed loovad maastikke, jätavad endast maha kultuurimärke, vihjeid suurte tsivilisatsioonide hiilgusele, põllumajandusmaastike pärandit, suurejoonelisi aedu ja parke, transpordikoridore, veesüsteeme, linnametsi ja maaparke ning rikkalikke poollooduslikke kooslusi.

Ent aina enam on selles mustris esile kerkimas suured kustumatud haavad. Tohutud vihmametsaalad hävitatakse ning nende asemele luuakse lõputud monokultuurised põllumajandusväljad, mis halvavad metsiku looduse ja kultuuripärandi, kuivatavad jõed ja kõrbed, uhuvad ära mullad, rikuvad loodust, kaotavad liigilist mitmekesisust, kasutavad ära veevarud ning tõukavad tagant kliimamuutuseid. Tekkiv kahju looduslikule mitmekesisusele ning inimkultuuridele lööb eriti valusalt kõige vaesemaid ja kõige haavatavamaid.

Allakirjutanud kui 34 Rahvusvahelise Maastikuarhitektide Föderatsiooni Euroopa regiooni (IFLA Europe) rahvuslike ühenduste esindajad, kes on „Maastik kui jäljed maal“ resolutsiooni läbi töötanud oma organisatsiooni 2020. aasta peaassamblee virtuaalkohtumisel 17. oktoobril 2020 esitavad alljärgnevad seisukohad:

ME USUME,

Et maastikuarhitektuuri

teooria ja praktika linnades, äärelinnades, maal ja puutumatus looduses on pidevalt seotud sotsiaalsete, kultuuriliste ja poliitiliste protsessidega. Kõikjal, kus inimene puutub kokku end ümbritseva keskkonnaga, jäävad maha jäljed, mida me tajume maastikuna.

Tõdeme, et maastik, kui inimeste poolt tajutav ruum, on kui üks suur Maale jäetud jälg, milles ühinevad loodus ja kultuur, ning et inimkond peab oma sammudega olema ettevaatlikum, et elus planeet jääks alles ka tulevastele põlvedele ja loodusele.

Mõistame, et loodusvarad, millele tugineb ühiskonna allesjäämine ja heaolu, on pidevalt kahanemas meie tohutu negatiivse jalajälje tulemusena. Inimtegevusega seotud muldade hävimine ja loodusliku mitmekesisuse kadu, elupaikade hävimine ja killustumine, võõrliikide levik ja liikide massiline väljasuremine on mitmekesisete ökosüsteemide säilimise seisukohalt tõsisteks ohtudeks.

Teadvustame, et kuhjuvad keskkonnaprobleemid, mis kahjustavad maastikku ja seeläbi ka inimeste elukvaliteeti, jäävad kogukondi mõjutama pikaks ajaks.

Saame aru, et kaasaegse tootmiskeskkonnaga seotud protsessid on toonud kaasa üha kiirenevad ja laiaulatuslikumad muutused maastike ilmes, jättes maha hiiglaslikud negatiivsed jäljed, mis seavad ohtu nii kultuuri kui looduse.

ME UTSITAME,

Rahvusvahelist Looduskaitseliitu (IUCN), Maailma Looduse Fondi (WWF), UNESCO-t, ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO), ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP), Euroopa Nõukogu, Euroopa Liitu, Euroopa Komisjoni keskkonna peadirektoraati, Euroopa Komisjoni põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraati ja kõiki IFLA liikmesriike

lisama üldistesse maastikustrateegiatesse ja teistesse poliitramistikesse põhimõtte, et maastike kujundamisel, kaitsel ja arendamisel tuleb tagada ökoloogilise jalajälje positiivne bilanss, et seeläbi:

Tulla vastu avalikkuse soovile kasutada kõrgekvaliteedilisi maastikke ning olla aktiivselt kaasatud maastike arengusse, võttes sealjuures omaks teadmine, et maastikel on keskne roll inimeste sotsiaalse heaolu tagamisel ning nende kaitsmine, hoidmine ja kavandamine on seotud kõigi osapoolte õiguste ja vastutustega.

Tagada, et iga kogukond kaardistaks omaenese maastikud ja nendega toimunud muutused, arvestades huvitatud osapoolte ja laiema üldsuse poolt neile omistatud majanduslike, looduslike ja kultuuriliste väärtustega.

Propageerida uusi ja traditsioonilisi tehnoloogiad, millega keerata ökoloogilise jalajälje bilanss positiivseks nii majanduslikus, ökoloogilises kui kultuurilis-esteetilises plaanis, pöörates erilist tähelepanu looduspõhiste lahendustele.

Teadvustada, et maastikuarhitektid töötavad looduspõhiste lahendustega. Maastikuarhitektuuri peamiseks töömaterjaliks on alati olnud ja on nüüdki looduse nii elus kui eluta osa. Maastikuarhitektidel on ettevalmistus, kogemus ja teadmised, et teadvustada looduse ja kultuuri seost maastike tajumisel, kujundamisel ja arendamisel. Nad töötavad selle nimel, et võimaldada inimestel ja loodusel mäletada ja realiseerida positiivsed jalajäljed säästlikeks, kõigile kasutatavateks maastikeks. Maastikuarhitektide kujunduslahendused on kohanevad, suudavad tasakaalustatult leida kompromisse oma algsete eesmärkide ja loodushoiu vahel, tuginevad kaasavatele, läbipaistvatele ja võimestavatele juhtimispõhimõtetele ning on majanduslikult jätkusuutlikud.

Mõista, et looduspõhiste lahenduste jalajäljed aitavad kaasa elurikkuse ja ökosüsteemi terviklikkuse kaitsesele, pakkudes lisaks kultuurilisi väärtusi ja avalikke hüvesid.

Järgida teisi Euroopa ja rahvusvahelisi kokkuleppeid, mis antud teemaga tegelevad. Näiteks:

- Euroopa Roheline Kokkulepe (2019)
- Euroopa maastikukonventsioon (CoE, Firenze, 2000)
- Davose deklaratsioon (2018)
- Euroopa pärandistrateegia 21. sajandiks – Strateegia 21 (2017)
- ÜRO Säästva arengu eesmärgid 2030 (2015)
- Pariisi kliimakokkulepe (Pariis 2015)
- Euroopa Liidu kliima- ja energiapoliitika raamistik ajavahemikuks 2020–2030. (EL 2014)
- Keskkonnaalane tegevusprogramm 2020 (Euroopa Liit, 2013)
- Kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsioon (UNESCO, 2005)
- Vaimse kultuuripärandi kaitse konventsioon (UNESCO, 2003)
- Euroopa kliimamuutuste programm (EU ECCP, 2000)
- Kultuuripoliitika arendamise tegevuskava (UNESCO, Stockholm, 1998)
- ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konventsioon (CBD, 1992)

- ÜRO kliimamuutuse raamkonventsioon. (UNFCC, 1992)
- Berni konventsioon, Euroopa eluslooduse ja selle looduslike elupaikade/kasvukohtade kaitse konventsioon (CoE 1979)
- Soovitus kodanike kultuurielus osalemise ja sinna panustamise kohta (UNESCO, Nairobi, 1976)
- Maailmapärandi kaitse konventsioon (Pariis, 1971), mille rakendusjuhised kirjeldati esmakordselt kultuurmaastike mõistet,
- Euroopa sotsiaalharta (CoE, 1961),

17. oktoobril 2020